

شرق

روزنامه

www.sharghdaily.ir

شنبه ۱۲ تیر ۱۴۰۰
۲۲ ذی‌القمده ۱۴۴۲
۲ جولای ۲۰۲۱
سال هجدهم • شماره ۴۰۴۱ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۳:۰۹ • اذان مغرب ۲۰:۴۵
اذان صبح فردا ۴:۰۸ • طلوع آفتاب ۵:۵۳

fardashargh@gmail.com

روزنامه‌فردا

به‌مناسبت هفته مبارزه با مواد مخدر فیلم‌های سینمایی در گرمخانه خواران برای مددجویان به نمایش در آمد. / عکس: محمدصادق نیک‌گستر

نورنوشته

سلیقه

آیا تاریخ همیشه باید برجسته تر از ما باشد؟

تورج صابری‌وند

دیگران، تنها به یادآوری مختصری قناعت می‌کنم که تخت جمشید را اگر معماران رومی ساخته باشند، دست‌کم تحت تأثیر معماری رومی است و نستعلیق هم که در ادامه نسخ و تعلیق است و خود آنها هم که تحت تأثیر خط‌های یونانی و سریانی هستند. مینیاتور هم که اساسا نقاشی چینی و مغولی است که ایرانی‌ها مکتب تبریز و شیراز را ساخته‌اند. پس هویت تصویری ایرانی چندان هم ایرانی نیست و این البته معقول است. اگر احساسات تند متعصبانه را کنار بگذاریم، ایران هم کشوری است در کشورهای جهان، هم تأثیر گرفته و هم تأثیر گذاشته. وگرنه کیست که هنر اسلامی ایرانی‌ها را در معماری اسلامی اسپانیا نبیند. پس در این سلسله ارتباطات پیچیده بین فرهنگی ایران هم نقش فعالی به‌سادگی تشخیص دهم که این اثر ایرانی بوده یا نه، اما در واقعیت، تنوع هویت تصویری ایران بسیار متنوع است و از قضا هیچ نسبت فرمی مشخصی هم بین آنها نیست. سربازهای هخامنشی را در کنار سیاه‌مشق‌ها بگذاریم، نقش و نگارهای کوزه‌های شهر سوخته را در کنار نقاشی‌های قاجاری و مقرنس‌های پیچیده مساجد را در کنار نقاشی‌های نابلی، سفالینه‌های شوش را در کنار مینیاتورهای شیراز. این تنوعی بسیار گسترده است. الزاما هم ربط بصری به هم ندارند و حتی به ترتیب زمان اگر کنار هم بگذاریم ربط تصویری واضحی به همدیگر ندارند. اگر کسی تاریخ ایران را نشناسد، شاید حتی گمان نکند که همه اینها مربوط به تاریخ تصویری یک کشور است. پس آنچه ما در تاریخ تصویری ایران مواجهیم، یک گستردگی وسیعی است که هرکدامش ریشه در جایی و زمانی دارد و اتفاقا نه تخت جمشید کاملا ایرانی است و نه نستعلیق کلا ایرانی است و نه حتی مینیاتور

معماری مدرن در ایران یا هر کشور واردکننده دیگری می‌توانست به سه گونه باشد، یا آن را ارتقا دهد و چیزی به مدرنیسم اضافه کند، یعنی اکباتان مدرنی بسازد که در میان فرهنگ‌های دیگر مثال‌زدنی باشد یا یک روایت جدید ایرانی از مدرنیسم بسازد که برای فرهنگ‌های مشابه هم الهام‌بخش باشد و نسل‌های بعد هم آن را ارتقا و ادامه دهند. و گونه سوم اینکه مقلد بی سلیقه مدرنیسم باشد و آن را تقلید دهد. ایران در گذشته آن دو گونه نخستین را انجام داده، از معماری اسلامی تا مینیاتور. اما امروز کدامیک را پیش می‌بریم؟ اما در درون فرهنگ و تاریخ خودمان چه؟ آیا ما از گذشته خود هم تأثیر می‌پذیریم و تأثیر می‌گذاریم؟ منظور از تأثیرپذیرفتن چیچی کردن بته‌جقه و بردن سرباز هخامنشی و جسداندن آنها پسر در و دیوار نیست، تأثیرپذیری و تأثیرگذاری در فرهنگ تصویری یکی است. تأثیرپذیری و تأثیرگذاری تصویری یعنی تصویری که آنها را ادامه‌داده. ما منتها از گذشته تأثیر می‌پذیریم بلکه می‌توانیم برگزیده‌های خودمان بگذاریم، به این شیوه که با ارتقای نستعلیق، نستعلیق جدیدی بسازیم و این‌گونه بر آن تأثیر بگذاریم. همان‌گونه که با فرهنگ‌های دیگری می‌توانیم تعامل کنیم، با تاریخ تصویری خود هم می‌توانیم چنین کنیم، یا می‌توانیم آن را ارتقا دهیم و تأثیر مثبت بر آن بگذاریم یا می‌توانیم آن را تقلیل‌رایانه تکرار کنیم. چنان کاری که فونت‌های دیجیتال نستعلیق با نستعلیق کردند و آن را تقلیل دادند. یا مراکز خرید لوکس که طاق‌های معماری فاخر ایرانی را بدون طرافت و پر از غلط می‌سازند؛ اما می‌شود به معماری‌ای فکر کرد که مسجد شیخ لطف‌الله را فراتر ببرد؛ اما گویی ترجیح می‌دهیم که خود را شبیه آنها کنیم و بیشتر راه رفتن خودمان را هم فراموش کرده‌ایم؟

پرنده آبی

کرده‌اند. عادلانه را از دو توپ‌تر خود نوشته است: «این تابلو، از این روز به بعد برای همه کارمندان و نمایندگان که در سالن‌ها و راهروها قدم می‌زنند، قابل دیدن خواهد بود و ما حالا موفق شدیم تا هدف کار خود را به آنها یادآوری کنیم و هرگز نباید امید خود را از دست بدهیم و از تلاش برای آینده بهتر برای همه دست برداریم». این تابلوی نقاشی در دو متر عرض و چهار متر طول طراحی شده است. این نقاشی با سفر به سراسر افغانستان جمع‌آوری خاک از ۳۴ ولایت طراحی کرده است.

هفت‌نوشته

کنکور؛ نابرابری اجتماعی و سیاه‌چاله فرهنگی

الهام فخاری
عضو شورای اسلامی شهر تهران

و زندگی‌شان به آن گونه‌ای که صنعت کنکور به خود گره می‌دهد، رقم نمی‌خورد و عامل‌های دیگری بر فضای کسب‌وکار اثرگذار هستند. از سوی دیگر، کنکور به‌شکل رویه افراطی موجب ژرف‌تر شدن شکاف طبقاتی و افزایش نابرابری‌های آموزشی شده است. بسیاری از دانش‌آموزان طبقه نابرخوردار و کم‌برخوردار گروه هدف این تجارت آزمونی نیستند و نمی‌توانند هزینه‌های گزاف پرداخت کنند، پس کم‌کم از گردونه خارج می‌شوند. سال به سال میزان شانس موفقیت داوطلبان کم‌برخوردار در رشته‌های رتبه‌های ممتاز کاهش یافته و طبقه متوسط کم‌رنگ شده است. چنین روندی خلاف قانون اساسی است و بر نابرابری‌های اجتماعی دامن می‌زند. صنعت آزمون به آزمون ورودی دانشگاه‌ها بسنده نکرده و تا آزمون‌های فراکارشناسی و تخصصی هم گسترش یافته است. با همه رکود اقتصادی، تجارت کتاب و کلاس کنکور در سطح‌های گوناگون چشمگیر و پررونق است. سیاست‌گذاران گرچه می‌کوشند این وضعیت را مهار کنند، ولی حاشیه سود این صنعت چنان بزرگ است که در برابر هرگونه محدودسازی مقاومت و سرسختی نشان می‌دهد. گرچه آزمون ورودی دانشگاه‌ها با هدف توزیع عادلانه فرصت‌های آموزشی برنامه‌ریزی شد؛ ولی در روند دگرگونی‌های نسلی و رشد صنعت کنکور بر زندگی افراد و خانواده‌های‌شان اثرهای منفی داشته است. کانون‌مند افراطی بر کنکور در دبیرستان، دانش‌آموز و خانواده را از تجربه‌های فرهنگی و اجتماعی ژرف و معنادار دور می‌کند و مانند یک سکنه بر کارکردها و کنش‌های اجتماعی و فرهنگی اثر مختل‌کننده دارد. صنعت کنکور به افراط بر خود آزمون‌مترکز است و آزمون را از یک ابزار و روش سنجشی به هدف زندگی تغییر داده که پیامدهای جبران‌ناپذیر اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی داشته است. برای آنان که با فقر و بی‌عدالتی مبارزه می‌کنند، اصلاح کنکور و محدودسازی صنعت کنکور یک هدف پایسته و کنشی فرهنگی-اجتماعی است.

ما نه تنها باید فشار روانی و اجتماعی آزمون‌ها بر آدم‌ها و خانواده‌ها را مهار کنیم، بلکه با مهار این تجارت پرحاشیه شایسته است با آزادکردن زسان و فضای جوانان به پرپارسازی فرهنگی سال‌های طلایی زندگی بپردازیم.

چهره هفته

«جهانبور» گفت «پ...» و «چهره هفته» شد

هر دو گزینه نظرسنجی این هفته «شرق» برای انتخاب چهره هفته، مسئولانی بودند که برای پاسخ به درخواست‌های مردم شیوه بی‌ادبانه‌ای را در پیش گرفتند و بدون عذرخواهی در طول هفته به این شیوه خود اصرار هم کردند. در این میان اما کیانوش جهانبور با توپیت عجیبش و کسب ۶۱ درصد آرا گوی سبقت را از عیسی کلانتری ربود. سخنگوی سازمان غذا و دارو هفته گذشته در توپیتی جنجالی نوشت: «آسترانکا مورد تایید WHO است چرا نمی‌آورید؟

عبارت عذرخواهی نکرد. کار به جایی رسید که حتی وزیر بهداشت هم در حمایت از جهانبور گفت: «روزی حرف‌هایی را خواهم زد که بدانید چه هجمه‌هایی را به چه دلایلی تحمل کردیم و یکی از عمده‌ترین دلایل بستن دکان برخی‌ها بوده». رقیب او در این نظرسنجی عیسی کلانتری بود؛ رئیس سازمان حفاظت محیط زیست که در هفته گذشته به دلیل حادثه تصادف اتوبوس خبرنگاران و مرگ دو خبرنگار، به چهره مهم رسانه‌ای تبدیل شده بود. نحوه نشستن کلانتری در برابر خبرنگاران آسیب‌دیده و دادگار به موضوعی برای انتقاد از رئیس سازمان حفاظت محیط زیست ایران بدل شده بود. او در پاسخ به خبرنگاری که از این انتقادها به نحوه نشستن او داشت، گفت: «این حرف‌های مزخرف را بعضی همکاران شما درمی‌آورند. نحوه نشستن من مثلا چطور بود؟ نحوه نشستن همیشگی من همین‌طور است، چه عذرخواهی‌ای؟ برای چه؟ چه اتفاقی افتاده که عذرخواهی کنیم؟».

shargh.newspaper

روزها

فرصتی برای سلامت

سید مهدی میراسماعیلی

مبارزه با گرسنگی و تلاش برای رسیدن به عدالت غذایی دغدغه همیشگی انسان‌ها بوده است. نابرابری در دسترسی به غذای کافی و مناسب از یک‌سو و عادات غذایی ناسالم در بسیاری از جوامع از سوی دیگر، سبب شد که مجمع عمومی سازمان ملل متحد سال ۲۰۲۱ را سال جهانی میوه و سبزیجات بنامد. آنتونیو گوتش، دبیرکل سازمان ملل متحد، در سخنرانی خود به‌مناسبت این نام‌گذاری میوه‌ها و سبزیجات را سنگ‌بنای رژیم غذایی سالم و متنوع دانست و خواستار بررسی مجدد نظام‌های غذایی به‌منظور دستیابی به جهانی سالم‌تر، تاب‌آورتر و پایدارتر شد که در آن هرکس استطاعت مالی تهیه تغذیه متنوع مورد نیاز خود را داشته باشد. سازمان ملل متحد، فائو (سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد) را متولی برنامه‌های این سال قرار داده و سایر نهادهای تابعه مانند یونیک (مرکز اطلاعات سازمان ملل متحد)، یونیسف، یونسکو، ایفاد (صندوق بین‌المللی توسعه کشاورزی)، سازمان بهداشت جهانی (دبلیو‌ایچ.او)، برنامه پیشرفت و توسعه ملل متحد (یو.دی.پی)، سازمان جهانی گردشگری (یوان‌دبلیوتی.او) و سازمان تجارت جهانی (دبلیوتی.او) را به همکاری با برنامه‌های سال جهانی میوه و سبزیجات دعوت کرده است.

مجمع عمومی سازمان ملل از کشورهای عضو خواسته است در این سال برنامه‌هایی برای ترویج فرهنگ استفاده از میوه‌ها و راهکارهایی برای دسترسی اقسار ضعیف اقتصادی به میوه‌ها پیش‌بینی کنند. بنا بر اسناد سازمان ملل متحد، امسال فرصتی برای افزایش آگاهی درباره نقش میوه‌ها و سبزیجات در تغذیه انسان، امنیت غذایی، بهداشت و همچنین مسیر برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد دانسته شده است. این نام‌گذاری برگزاری برنامه‌های مختلفی را در کشورهای گوناگون در عرصه‌های علمی و پژوهشی، خبریه و اجتماعی، فرهنگی و هنری و ... به‌همراه داشته است. بسیاری از این برنامه‌ها مصادف با روز جهانی میوه که از سال ۲۰۰۷ در اول جولای هر سال برپا می‌شود، هم‌زمان شده است.

این برنامه‌های جهانی در ایران کمتر بروز و ظهور داشته است. در کشور ما میوه به‌شکل چشمگیری گران شده و به‌دلیل شرایط نابسامان اقتصادی، از سبد مصرف بسیاری از خانواده‌ها کنار گذاشته شده است. اگرچه دفتر فائو و وزارتخانه‌های کشاورزی در کشورهای مختلف به‌عنوان متولی اصلی برنامه‌های سال جهانی میوه تعیین شده‌اند، در کشورمان شاهد برنامه‌های رسمی در این زمینه نبوده‌ایم. بااین‌حال برخی گروه‌های مردمی و صنفی امسال برای نخستین بار روز جهانی میوه را در ایران گرامی داشتند. بویش عمومی اهدای میوه به بیماران که با همکاری مؤسسه‌های محکم و می‌وان صورت گرفت، یکی از زیباترین این برنامه‌ها بود. همچنین برخی فروشگاه‌های بزرگ میوه به این مناسبت به اهدای میوه سال، هندوانه پرداختند. حرکت جمعی از شاعران شعر کودک که به بویش شعرهای میوه‌ای فضای مجازی انجامید هم اتفاقی شیرین و متناسب با فرهنگ بومی ایران به مناسبت روز جهانی میوه بود.

جا دارد نهادهای دانشگاهی، دولتی، صنفی، خصوصی و مدنی مرتبط با تغذیه و محصولات کشاورزی تا پایان سال جاری برنامه‌های مرتبط دیگری را متناسب با شرایط ملی و بومی ایران پیش‌بینی کنند. همچنین امیدواریم روز جهانی میوه که امسال به شکلی محدود و مردمی گرامی داشته شد، در سال‌های آتی با رونق بیشتری برگزار شود.

کارشناس ارشد بازرگانی

اتفاق

این‌دیندنت: از برد انگلیسی در برابر آلمان و صعودش به مرحله دیگر در مسابقات یورو ۲۰۲۰ چند روز می‌گذرد، اما هنوز رسانه‌های انگلیس به یک نکته توجه می‌کنند و آن هم حضور شاهزاده جورج هفت‌ساله در کنار پدر و مادرش کیت میدلتون و شاهزاده ویلیام است. پدر و پسر کاتولسوار هم‌شکل پوشیده بودند و هر دو کروات‌هایی با نوارهای آبی و قرمز بسته بودند.

دیوچوله: ماركوس زودر، نخست‌وزیر ایالت بایرن، با حاضرشدن در محل حادثه در وورتسبورگ با چپا ربیعی دیدار و از او تشکر کرد: «ممنون برای شجاعتی که به خرج دادید. بدون آنکه ظاهرا موظف به این کار باشید». چپا ربیعی، متولد مهاباد و ۴۲ساله راننده تاکسی در این شهر است که هنگام یک نزاع، شجاعانه جلوی مهاجم ایستاد و مرگ و زخمی شدن تعداد دیگری جلوگیری کرد.

بی‌بی‌سی: تصاویری از سرکشی و چادرزدن پادشاه بوتان در هنگام بازدید از گوشه و کنار کشورش و اطمینان از اقدامات طراحی‌شده برای مقابله با کرونا منتشر شده که مورد استقبال کاربران شبکه‌های اجتماعی قرار گرفته است. بوتان کشور کوچکی با جمعیت ۸۰۰ هزار نفر در آسیای جنوبی است که در ۱۶ روز بیش از ۹۳ درصد بزرگسالانش را واکسن کرونا زد.

واشنگتن‌پست: میشل باشله، کمیسر حقوق بشر سازمان ملل متحد، در این گزارش گفته است نزادپرستی سیستماتیک علیه سیاهان و آفریقایی‌تبارها به واکنشی جامع نیاز دارد تا بتوان تبعیض و خشونت بنیادی را از بین ببرد. او در این گزارش خواستار پایان دادن به مصنویت نیروهای پلیسی شد که در سراسر جهان حقوق سیاه‌پوستان را نقض می‌کنند.

تایم: هنوز معلوم نیست کسی که قرار است به‌همراه جف بزوس و برادرش به ماه سفر کند، کیست. این فرد ناشناس با پرداخت مبلغ نجومی ۲۸ میلیون دلار در مزایده، موفق به دریافت این جایگاه شد. این پرواز که ۲۰ جولای توسط یک فضاییمای کوچک انجام می‌شود، این افراد را تا ارتفاع بیش از صدکیلومتری بالا خواهد برد و آنها سه دقیقه از بی‌وزنی را تجربه می‌کنند.